

Viļņas deklarācija

Par labāku teritoriālo integrāciju Baltijas jūras reģionā

Vīzija un stratēģijas apkārt Baltijas jūrai (VASAB) ir starpvaldību forums par Baltkrievijas, Dānijas, Igaunijas, Krievijas Federācijas, Latvijas, Lietuvas, Norvēģijas, Polijas, Somijas, Vācijas un Zviedrijas telpisko plānošanu un attīstību atbildīgo ministru sadarbībai. Ministri pēc Lietuvas ielūguma ir tikušies Viļņā 2009. gada 16. oktobrī un pieņēmuši šo deklarāciju (Krievijas delegācijai piedaloties konferencē novērotājas statusā).

Ministri,

apzinoties, ka telpiskajā plānošanā un attīstībā jāsadarbojas, sastopoties ar tādiem pārbaudījumiem kā klimata pārmaiņas, energoefektivitāte, urbanizācija, jūras telpiskā plānošana, kā arī Baltijas jūras reģiona (turpmāk tekstā – “Reģions”) kā Eiropas makroreģiona ekonomiskā izaugsme globālajā kontekstā;

ņemot vērā, ka Eiropas politiskā sadalījuma sekas joprojām ir redzamas atšķirībās starp Reģiona valstīm un ka sadarbība telpiskajā plānošanā var būt efektīvs rīks pēc iespējas ātrākai šo atšķirību novēršanai;

būdami vienādi ieinteresēti veidot šo Reģionu kā paraugu konkrētai ar telpu saistīto pārrobežu sadarbības, starpvalstu telpiskās plānošanas un attīstības uzdevumu risināšanai, kas vērsti uz teritoriālo vienotību;

atceroties Vīzijā un stratēģijās apkārt Baltijas jūrai 2010, kuras pieņemtas Tallinā 1994. gadā, VASAB 2010 plus telpiskās attīstības rīcības programmā, kura pieņemta Vismārā 2001. gadā, un Gdaņskas deklarācijā par potenciālu savienošanu, kura pieņemta Gdaņskā 2005. gadā, esošo paziņojumu spēkā esamību, kā piecpadsmit gadu sadarbības, kopš pirmās Baltijas jūras reģiona telpiskās attīstības vīzijas pieņemšanas, pieredzes atzišanu;

atzīstot ES stratēģiju Baltijas jūras reģionam un ES Komisijas Zaļo grāmatu par teritoriālo vienotību kā ietvaru, kā arī Eiropas Savienības Teritoriālās attīstības darba kārtību, kas sagatavota sadarbībā ar Reģiona valstīm, kuras nav ES dalībvalstis;

ar gandarījumu norādot uz Baltijas jūras reģiona telpiskās attīstības komitejas (turpmāk “komiteja”) aktīvo ieguldījumu kā ES dalībvalstu, tā arī Baltkrievijas, Norvēģijas un Krievijas kopīgo darbību Baltijas jūras reģiona teritoriālajai vienotībai, kā arī Reģiona teritoriālajai vienotībai ar pārējo Eiropas Savienību un Eiropas kontinentu nozīmīgajā rīcībpolitikā;

tāpēc, ar prieku pieņemot jauno VASAB Baltijas jūras reģiona teritoriālās attīstības ilgtermiņa perspektīvu, kas sagatavota periodam līdz 2030. gadam un izklāstīta šajā sanāksmē;

uzsverot, ka ir svarīgi turpināt konkrētu sadarbību starp valstīm, reģioniem un pilsētām, kā arī starp Baltijas organizācijām saskaņā ar ieteiktajām darbībām, vēlas uzsvērt šādus atzinumus un secinājumus, kuri izriet no darba saistībā ar ilgtermiņa perspektīvu:

Jauni pārbaudījumi sadarbībai Baltijā, lai izveidotu teritoriāli vienotu Reģionu

1. Tagad ir radušies jauni, kopīgi pienākumi un pārbaudījumi, kas prasa pamatīgāku sadarbību Baltijā telpiskajā plānošanā un attīstībā, kā arī telpiskās attīstības politikas integrāciju visās attiecīgajās nozarēs. Pašreizējai ekonomikas pārstrukturēšanai ir atšķirīgas sekas dažādās

---

vietās. Uz vietu orientētai plānošanas un attīstības politikai ir jāreaģē uz to. Arvien skaidrāks kļūst tas, ka pašai Baltijas jūrai ir steidzami nepieciešama jūras telpiskā plānošana. Jaunā Baltijas jūras reģiona teritoriālās attīstības ilgtermiņa perspektīva ir mēģinājums noteikt svarīgus transnacionālos pārbaudījumus un norādīt, kā tos risināt.

2. Telpiskā plānošana ir vairāk nekā starpnozarju sadarbība, un tajā jāiesaistās daudziem dalībniekiem. Ilgtermiņa perspektīvā paredzētās darbības var identificēt, apstiprināt un īstenot tikai ciešā sadarbībā ar citām Baltijas organizācijām un publiskajiem, kā arī privātā sektora partneriem. Lai to izpildītu, nepieciešami kopīgi pasākumi. Tāpēc ilgtermiņa perspektīva ir arī aicinājums Baltijas organizācijām, institūcijām, kā arī nacionālajām un reģionālajām iestādēm pārskatāmi un efektīvi sadarboties.

3. Īpašā pievienotā vērtība, ko VASAB piešķir sadarbībai un attīstībai Reģionā, ir tā kompetence ilgtermiņa starptautiskā sadarbībā telpiskās plānošanas jomā. Ilgtermiņa perspektīvā ir izklāstītas rīcībpolitikas pamatnostādnes un noteikta darba kārtība šādās trijās tematiskās jomās, kas aprakstītas atbilstīgi trijiem laikposmiem.

Pilsētu tīklojuma izveides un pilsētas un lauku sadarbības veicināšana

4. Metropoļu areāliem ir vajadzīga sadarbības stratēģija, lai izstrādātu stipru Baltijas jūras reģiona zīmolu. Teritoriālās atšķirības jāpārvar, izmantojot pilsētu tīklojuma veidošanas potenciālus, kā arī ar pilsētu un lauku sadarbību un partnerību. Attīstības atšķirības starp austrumu daļu un rietumu daļu var mazināt, veicinot klasteru attīstību. To mazo un vidējo pilsētu un lauku rajonu potenciāli, kuri atrodas metropoļu tiešā tuvumā un arī to plašākā apkārtnē, jāizmanto reģiona savienošanai ar globālajiem tīklojumiem. Jāpastiprina metropoļu atbildība par visa Reģiona telpisko plānošanu. Krievijas ziemeļrietumu daļai ir jābūt labāk savienotai ar pārējām Reģiona daļām.

Iekšējās un ārējās sasniedzamības uzlabošana

5. Joprojām nav nepieciešamo savienojumu pieejamības nodrošināšanai vai arī tie ir nepietiekami galvenokārt kādreizējā Austrumu – Rietumu sadalījuma dēļ. Stāvoklis jāuzlabo īsā laikā, tādējādi labvēlīgi ietekmējot Reģiona austrumu daļas telpisko attīstību un Reģiona un Eiropas teritoriālo vienotību.

Pārvarot nelabvēlīgo telpisko ietekmi un uzlabojot teritoriālo vienotību, īpaši ir vajadzīga ātra dzelzceļa un auto satiksme starp Reģionu un Viduseiropu un Rietumeiropu, galvenokārt satiksme no reģiona austrumu daļas uz Rietumeiropu pa *Rail Baltica* un *Via Baltica*. Jāuzlabo arī Reģiona ziemeļu daļu sasaiste un satiksme ar dienvidiem un austrumiem. „Jūras maģistrāles” Baltijas jūrā jāierīko ātri, lai pilnībā izmantotu vienota un ilgtspējīga transporta tīkla potenciālu. Jāievieš ES Eiropas transporta tīkli (*TEN-T*) un ES stratēģija Baltijas jūras reģionam, un ES transporta tīkls labāk jāsavieno ar kaimiņvalstīm.

Galvenie mērķi ir viedie transporta koridori Baltijas jūras reģionā ar loģistiku, lai savienotu sauszemes, jūras un gaisa transportu un nodrošinātu labi funkcionējošu multimodālu preču un personu pārvietošanu Baltijas jūras reģionā. Jārada jauni risinājumi, lai uzlabotu atjaunojamo enerģijas avotu pieejamību un enerģijas tīklu savienojumus un nodrošinātu labāku enerģētikas vienotību reģionā.

Jūras telpiskās plānošanas un apsaimniekošanas uzlabošana

6. Vienotai sauszemes un jūras telpiskajai plānošanai un apsaimniekošanai jāveicina Baltijas jūras vides un jūras resursu ilgtspējīga izmantošana. Tā ir Baltijas kopīga atbildība, kas jāuzņemas visām Baltijas jūras reģiona valstīm un attiecīgajām nacionālajām nozaru politikām. Jāapspriež kopīga Baltijas pieeja jūras telpiskajai plānošanai un šādai plānošanai jāizstrādā rīki un metodes. Jāuzlabo sadarbība darbspēju palielināšanā, lai nodrošinātu pieredzes apmaiņu, veicinātu izglītību un uzlabotu kompetenci jūras telpiskajā plānošanā.

VASAB turpmākie uzdevumi

7. Ministri

7.1. aicina tagadējos un nākamos priekšsēdētājus un visus locekļus īstenot šo deklarāciju un ilgtermiņa perspektīvu, piešķirot pietiekamus resursus un izveidojot attiecīgas struktūras, t. i., īpaši, lai:

- ar attiecīgām ieinteresētām pusēm apspriestu pilsētu tīklojumu un pilsētu un lauku attiecību nākotni saistībā ar Reģiona uz zināšanām balstītu attīstību, izplatītu visu reģionu veiksmīgo mazo un vidējo pilsētu pieredzi un izstrādātu pilsētas un lauku jaunu veidu partnerības, ņemot vērā, ka palielinās pilsētu un lauku atšķirības, un izmantojot konkrēto valstu un attiecīgo projektu pieredzi,

- sāktu dialogu ar Eiropas Komisiju, attiecīgajām nacionālajām ministrijām un ieinteresētajām pusēm par tādu priekšlikumu īstenošanu, kuri saistīti ar reģiona iekšējās un ārējās sasniedzamības uzlabošanu, ņemot vērā transporta pieprasījuma, reģionālās ietekmes un izdevīguma aspektus,

- veicinātu jūras telpiskās plānošanas ieviešanu un attīstību Reģionā, izmantojot pieredzi, kas iegūta Reģionā un citur. Lai to sasniegtu, ir svarīgi cieši sadarboties ar *HELCOM* attiecībā uz vides aspektiem un ar citiem attiecīgiem dalībniekiem;

7.2. norāda uz nozīmi, kas ES stratēģijā Baltijas jūras reģionam piešķirta sauszemes un jūras telpiskajai plānošanai, uzskatot ilgtermiņa perspektīvu kā ieguldījumu tajā, un Reģiona telpiskās plānošanas turpmākajā attīstībā, kā arī apstiprina *VASAB* lomu šā darba turpināšanā;

7.3. uzdod komitejai novērot Reģiona teritoriālo attīstību un periodiski ziņot ministriem, kas atbild par telpisko plānošanu un attīstību, un nodot šo informāciju valstu valdībām, Eiropas Komisijai un attiecīgām ieinteresētām pusēm;

7.4. uzsver zināšanu uzkrāšanu par Reģiona telpisko plānošanu un attīstību un iesaka komitejai teritoriālajā attīstībā un vienotībā sadarboties ar *ESPON* – Eiropas Telpiskās plānošanas novērošanas tīklu –, tādejādi izmantojot Eiropas faktus un liecības par teritoriālo dinamiku, kā arī ar Krievijas un Baltkrievijas pētniecības institūtus un citus informācijas avotus, kas attiecas uz teritoriālās attīstības ilgtermiņa perspektīvas turpmāko attīstību;

7.5. augstu novērtē Baltijas jūras valstu padomes 15. ministru deklarācijā izteikto nodomu par sadarbību sazināties ar BJR valstu (*VASAB*) ministru, kas atbild par telpisko plānošanu, forumu, lai veidotu ciešāku sadarbību;

7.6. uzdod komitejai izstrādāt priekšlikumus, kas iesniedzami ministriem apstiprināšanai, par

---

attiecīgu VASAB darba organizāciju pēc tagadējās atkārtoti piešķirtās VASAB sekretariāta pilnvaras beigām;

7.7. lūdz, lai prezidentūra, ko nodrošina Lietuva, sadarbībā ar komiteju un sekretariātu izplata šo deklarāciju un ilgtermiņa perspektīvu attiecīgiem nacionālajiem, Baltijas, Eiropas un globālajiem dalībniekiem, īpaši uzsverot ilgtermiņa perspektīvu saistībā ar Eiropas kontinentu kā ES dalībvalstu un citu valstu kopīgu darbību, ņemot vērā Eiropas Padomes 15. *CEMAT* sēdi 2010. gadā;

7.8. nolemj mainīt komitejas nosaukumu, pievienojot vārdu “plānošana”, tādējādi no šā brīža tā ir Baltijas jūras reģiona telpiskās plānošanas un attīstības komiteja (*CSPD/BJR*);

7.9. nolemj, ka nākamajā ministru konferencē īpaša uzmanība būs vērsta teritoriālās attīstības ilgtermiņa perspektīvas īstenošanai, galvenokārt uzsverot jūras telpisko plānošanu Baltijas jūras reģionā, un lūdz nākamo prezidentūru ar komitejas palīdzību sagatavot progresu ziņojumu.